

NEWSLETTER

institut
VÁCLAVA
KLAUSE

Václav Klaus:

Viditelné defekty ideologie univerzalizmu

Zdeněk Koudelka:

Zpolicejnění státního zastupitelství

Otázka IVK: Britské

parlamentní volby – krok k vystoupení Británie z EU?

(Václav Klaus, Hynek Kmoníček, Miloslav Bednář, Ivo Strejček, Tomáš Břicháček, Ladislav Jakl, Petr Kaniok)

Marek Loužek:

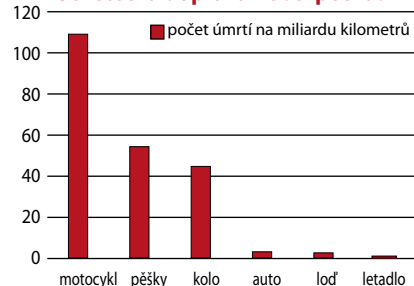
Zpráva ze semináře o imigraci

Václav Klaus:

Zápis z osmých Rozmluv na Hanspaulce

DUBNOVÝ GRAF IVK

Je letecká doprava nebezpečná?

MF Dnes 4. 4. 2015

Institut Václava Klause o.p.s.

Šárecká 29

160 00 Praha 6

e-mail: office@institutvk.cz

www.institutvk.cz

IVK – Newsletter

Institutu Václava Klause

Registrace MK ČR E 11024

Periodicita: měsíčník

Datum vydání: 22. 4. 2015

Viditelné defekty ideologie univerzalizmu*

Václav Klaus

Děkuji za pozvání na toto důležité mezinárodní fórum a za zařazení do prezidentského panelu „moudrých mužů“. Za příliš moudrého se však nepovažuji a navíc musím ironicky dodat, že v „brave new world“ evropské politické korektnosti by už dnes bylo zcela nepřijatelné hovořit pouze o moudrých mužích. Politická korektnost bezpodmínečně vyžaduje genderovou rovnost. I z tohoto důvodu jsem rád, že jsem zde v Turecku, kde v tomto ohledu přetrvává normálnější a zdravější pohled na svět.

Konflikt mezi Východem a Západem

Nazvat dnešní odpolední panel otázkou „Kam jde lidstvo?“ se mi zdá příliš ambiciózní. Na takovou otázku neumím odpovědět. Lidstvo – tento abstraktní pojem, který žádný smysluplně definovatelný obsah nemá – nikam nejde. Jít někam mohou pouze lidé a já považuji za uspokojivé alespoň to, že lidé jdou nejrůznějšími směry a že zatím ještě není žádná celoplanetární autorita, která by se nám snažila diktovat, kam máme jít. Stačilo by, kdybychom se chovali rozumně, opatrně a zodpovědně a vyhýbali se provokování konfliktů. Že tomu tak často bohužel není, se pokusím ilustrovat na třech příkladech, které v současnosti považuji za nejproblematičtější a nejnebezpečnější.

1. Jsme svědky nové varianty konfliktu mezi Východem a Západem. Je to něco jiného než starý konflikt mezi kapitalistickým Západem a komunistickým Východem (a sovětským impériem), který jsme prožívali v druhé polovině 20. století. Někteří z nás opravdu „na vlastní kůži“. Dnes vznikl nový konflikt mezi Západem a zbytkem světa (dobře to vyjadřuje nepřeložitelná hříčka slov „West“ a „Rest“). Zdá se přesnější říci, že jde více o Orient než o Východ ve významu minulého půlstoletí.

* Projev na 18. Euroasijském ekonomickém summitu v Istanbulu, 9. dubna 2015, překlad z anglického originálu.

Jako Středoevropan patřím k Západu, ale většinu svého života jsem prožil v jedné menší komunistické zemi, kterou po druhé světové válce ovládl Sovětský svaz. Tato životní zkušenost velmi zostřila mé oči, což je užitečné i dnes, když sleduji problémy soudobého světa. Díky naší minulosti jsme velmi citliví, ne-li přecitlivělí na jakoukoli mediální manipulaci. Proto nejsme ochotni akceptovat – dnes na Západě tak módní – doktrínu, že Západ nezištně a velkoryse šíří do světa nesporné a neoddiskutovatelné (svou správností) západní hodnoty, a že poněkud zaslepený „zbytek světa“ tyto hodnoty dobrovolně a mírumilovně – ke své škodě – přijímat nechce.

Tato karikatura obrazu světa je naivní, zbytečně arogantní a natolik jednostranná, že ji není možné brát vážně. Stejně jako její logický protiklad, který přichází z Východu, je založena na propagandě a šíření ideologie univerzalizmu (o tom jsem prvně promluvil na konferenci ve Vídni v listopadu 2014: „The Growing Ambitions of the Ideology of Universalism and Their Destructive Consequences“, <http://www.klaus.cz/clanky/3651>) a nemá sebemenší respekt k evolučně utvářeným rozdílům, které charakterizují lidstvo a jeho historii. Nejsme identičtí a žádnou ideologii nebo náboženstvím bychom neměli být nuceni stát se uniformními.

Univerzalisté na obou stranách zastávají názor – aniž by ho formulovali tak explicitně, jako to nyní činím já – že ve skutečnosti ani Východ, ani Západ vlastně neexistují. Podle nich je jen jedna světová komunita, jen jedno univerzální světoobčanství, jen jedna nestrukturovaná skupina jednotlivců patřících do rodiny Homo sapiens. To jistě platí na biologické úrovni, ale určitě ne na úrovních civilizačních, kulturních a náboženských. V této dnešní účelové interpretaci jsou jak Východ, tak Západ degradovány na pouhé geografické pojmy.

Snažím se nebýt obětí své vlastní kulturní a civilizační zakotvenosti. Přesto jsem přesvědčen, že nemáme podporovat žádný jednosměrný vývoz idejí, hodnot, kultury, vzorců chování, životních stylů. Nejenom respektuji, ale dokonce velmi oceňuji ten fakt, že je Istanbul tak evidentně rozdílný od Prahy. Ale tyto dvě města mají zůstat tam, kde jsou a kde vždy byla.

Jednostranný export idejí – z kterékoli strany – a zejména násilné šíření idejí do teritorií, kam se nehodí, je špatné, kontraproduktivní a nebezpečné.

Můj spor s univerzalistickou doktrínou a můj respekt pro diverzitu a odlišnost nemohou být chápány jako ospravedlnění násilných činů extremistických skupin, které porušují elementární, autentické a přirozené normy lidského chování. Jsem přesvědčen, že takové obecně platné normy existují. Měly by být podporovány v každé civilizované společnosti a nikým by neměly být odmítány, opomíjeny či zanedbávány. Nesmí si je přisvojovat žádná specifická ideologie či náboženství. Destrukce životů lidí a kulturních hodnot ve jménu jakékoli ideologie nesmí být tolerovány. I ti, kteří uvažují odlišně, musejí být považováni za partnery, nikoli nepřátele.

Ukrajinská krize

2. Druhé téma, které bych chtěl alespoň stručně zmínit, je blíže tomuto regionu, Balkánu, Turecku a celé jihovýchodní Evro-

pě. Tento region se svými dlouhotrvajícími historickými nepřátelstvími, která byla v minulém století ještě zkomplikována komunismem a dědictvím jeho pádu, je nepříznivě ovlivňován dnešní formou a konceptem evropské integrace a ambicemi vytvořit evropský superstát (novou světovou velmoc) místo toho, aby se směřovalo k vytváření otevřeného prostoru pro spolupráci a pro eliminaci bariér, které ji blokují.

Dnešní model evropské integrace je exkluzivní. Vytváří nové bariéry, diskriminuje ty, kteří jsou za nimi, zesiluje mezi nimi napětí a ve svých celokontinentálních ambicích je neuskutečnitelný (což snad nejvýrazněji ukazuje neúspěšný pokus o měnovou unifikaci Evropy). Je to vidět i na absurdní délce doby tureckého čekání na členství v EU. Evropská integrace by měla být méně ambiciózní, více inkluzivní, měla by vztahy mezi zeměmi usnadňovat.

3. Můj třetí problém se týká Ukrajiny. Organizátoři fóra navrhli jako jedno z témat dnešní odpolední diskuse „Ruská výzva pro východní Evropu“. Podle mého názoru

by tolik potřebná debata o tomto regionu měla být nazvána jinak. Střední a východní Evropa čelí něčemu jinému. Čelí důsledkům destabilizace Ukrajiny. Racionální lidé ve východní Evropě nemají pocit, že jsou ohrožováni Ruskem.

Jsme ohrožováni ukrajinskou krizí, která byla vytvořena uvnitř Ukrajiny, nikoli mimo ni. Byla způsobena neúspěchem Ukrajiny uskutečnit důslednou postkomunistickou politikou, ekonomickou a sociální transformaci. Byla způsobena i evidentní a dlouho existující inkoherencí Ukrajiny (i vzhledem k tomu, že je rozdělena na dvě dominantní etnika – ukrajinské a ruské) a v neposlední řadě byla způsobena zneužitím domácích problémů Ukrajiny k zahájení nové vlny konfrontace mezi Západem a Ruskem. Měli bychom přimout nesporný fakt, že tato konfrontace původně nepřišla z Východu. Ale vážně diskutovat tento problém by vyžadovalo daleko delší čas, než jaký tu mám k dispozici.

Ve zkrácené verzi publikováno v týdeníku Euro dne 13. dubna 2015.

NABÍZÍME

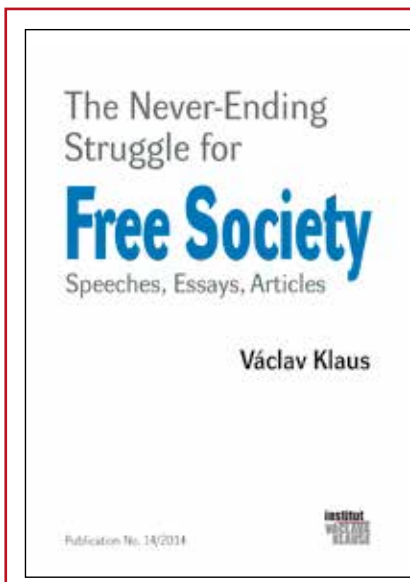

Institut Václava Klause nabízí sborník „**Záměrně plochá diskuse o ukrajinské krizi**“ (2014). Těžiště publikace tvoří základní text **Václava Klause** a **Jiřího Weigla** „Zabraňme zplošťování debaty o Ukrajině“. V dalších částech najde čtenář politické komentáře IVK k ukrajinské krizi a další články **Jiřího Weigla**, **Petra Hájka**, **Václava Vlka staršího** a **Tomáše Haase**. Publikaci doprovází krátké shrnutí.

70 stran, 50 Kč.

objednávky na: www.institutvk.cz

NABÍZÍME

Institut Václava Klause nabízí knihu **Václava Klause** „**The Never-Ending Struggle for Free Society**“ (2014), která shrnuje anglické projevy, eseje a články bývalého prezidenta od roku 2012 do současnosti. První kapitola se zabývá svobodou a demokracií. Druhá část analyzuje Evropskou unii bez iluzí. Třetí kapitola zkoumá ekonomickou transformaci. Čtvrtá kapitola diskutuje globální oteplování. Pátá kapitola nabízí úvahy o současném světě. Unikátní kniha, která vychází v tištěné i elektronické verzi.

288 stran, 200 Kč.

objednávky na: www.institutvk.cz

Zpolicejnění státního zastupitelství

Zdeněk Koudelka
Právnická fakulta
Masarykovy univerzity

Nejvyšší státní zástupce opět vyšel s návrhem nového zákona o státním zastupitelství, který nemá nic společného s klasickým fungováním státního zastupitelství v západní Evropě či za první Československé republiky. Návrh převzal ministr spravedlnosti za ANO Robert Pelikán. Nový zákon má 99 paragrafů. Stávající zákon o státním zastupitelství si v roce 1993 vystačil s 46 paragrafy. Je to příklad zlepšování právního řádu. Návrh je veden snahou odstranit odpovědnost a kontrolovatelnost represivního aparátu. Ovšem nekontrolovatelnost policie a prokuratury je u nás spojena s nejtvrdější diktaturou

1949–53 a ve světě s latinskoamerickými policejními diktaturami.

Vrchní státní zastupitelství

Návrh na zrušení vrchních státních zastupitelství a ponechání vrchních soudů vychází z pochopení situace, že změna ústavy, která je nutná pro změnu soudní soustavy, je obtížná. Státní zastupitelství však může být reorganizováno pouhým obyčejným zákonem. Státní zastupitelství navrhovaným zrušením vrchních státních zastupitelství opustí organizaci soudů jako určující pro organizaci státního zastupitelství. To, že u soudu působí totožné státní zastupitelství, je zásada, kterou přinesl zákon o státním zastupitelství z roku 1993, jenž zastával ideu, že organizace státního zastupitelství je závislá na organizaci soudů. Návrh na zrušení vrchních státních zastupitelství je průnikem zájmu policie, která nemá vrchní (zemský) stupeň, přizpůsobit organizaci státního zastupitelství celostátním útva-

rům policie. Policie by raději, aby celostátní útvary nemusely kooperovat se dvěma vrchními státními zastupitelstvími. Jde o zpolicejnění organizace státního zastupitelství.

Nový zákon má 99 paragrafů.

Stávající zákon o státním zastupitelství si v roce 1993 vystačil s 46 paragrafy. Je to příklad zlepšování právního řádu.

Navíc výrazně mocensky posílí Nejvyšší státní zastupitelství, které získá dohled nad činností krajských státních zastupitelství. Přitom zákon o státním zastupitelství roku 1993 zrušil princip monokracie prokuratury s výsadním postavením generální prokuratury. Tento princip byl zaveden po vzoru stalinské sovětské prokuratury, která byla nástrojem kontroly ústřední komunistické

NABÍZÍME

Institut Václava Klause nabízí publikaci „**Spor o amnestii**“ (2013). Sborník obsahuje kompletní znění amnestie prezidenta republiky, rozhovory prezidenta o amnestii, doplňkové texty a dopisy občanů o amnestii. Do sborníku přispěli **Milan Knížák, Petr Hájek, Tomáš Sokol, Tomáš Jirsa, Zdeněk Koudelka, Pavel Hasenkopf, Jiří Payne, Jan Skopeček, Karel Steigerwald, Václav Vlk, Bohumil Doležal, Jan Rychetský, Stanislava Janáčková, Jan Lupoměský, Petr Suchomel, Martin Stín a Zbyšek Pantůček.**

128 stran, 100 Kč.

objednávky na: www.institutvk.cz

NABÍZÍME

IVK nabízí knihu **Stanislavy Janáčkové „Peripetie české ekonomiky a měny, aneb nedejme si vnutit euro“** (2014). Autorka zkoumá úlohou koruny při zrodu tržní ekonomiky v ČR, všímá si osudů koruny v momentu rozpadu ČSR, zabývá se korunou v post-transformační fázi, zejména měnovou krizí roku 1997 a cílovým inflací. Dostává se až k otázce naší přípravy na vstup do EU a k závazku přijmout euro. To ji vede k debatě o finanční krizi a o krizi eurozóny a hlavně o problémech dnes stagnující české ekonomiky. Předmluvu napsal **Václav Klaus.**

108 stran, 100 Kč.

objednávky na: www.institutvk.cz

moci nad formálně decentralizovaným sovětským systémem různých stupňů místní vlády v čele s volenými radami (sověty). V rámci odsouhlasení systému veřejné žaloby zákon z roku 1993 rozdělil soustavu státního zastupitelství do čtyř oddělených stupňů s tím, že umožnil výkon dohledu vyššího stupně státního zastupitelství jen nad bezprostředně podřízeným. Nejvyšší státní zástupce mohl ovlivnit činnost vrchních státních zastupitelství, ale ne nižších. To byla reakce nového demokratického státu proti obrovskému soustředění moci u bývalého generálního prokurátora.

Zrušením vrchních státních zastupitelství by se nejvyšší státní zástupce postavení generálního prokurátora přiblížil. Neboť bude řídit působnost Nejvyššího státního zastupitelství a v rámci dohledu bude moci ovlivňovat činnost krajských státních zastupitelství. To je sovětské naší veřejné žaloby za situace, kdy není zavedena odpovědnost nejvyššího státního zástupce jako součásti výkonné moci demokraticky legitimovanému orgánu moci v parlamentní demokracii – parlamentu. Takovou odpovědnost měl dřívější generální prokurátor, byť byla do roku 1989 formální, ale po demokratickém zvratu již byla reálná.

Pro demokratický stát je nebezpečné posilovat mocenské orgány bez demokratické kontroly. I u soudů, které jsou nezávislé na parlamentu i výkonné moci, působí jako projev demokracie systém porot nebo laických přísedících. Ale kde je demokratická vazba státního zastupitelství na lid jako suveréna ve státě? Zde lze vzpomenout Hayekova varování před libovůlí veřejných autorit: „Stále širší a širší pravomoci jsou svěřovány novým autoritám, které aniž by byly vázány pevnými pravidly, mají téměř neomezenou libovůli...“

Zrušení vrchních státních zastupitelství je spojeno s jejich možným nahrazením pobočkami Nejvyššího státního zastupitelství,

kde bude působit část státních zástupců za vyšší plat. Uvedené ustanovení může být spojeno se stejnými důsledky jako změna organizace justice roku 1950, která se využila k odstranění totalitnímu režimu nepohodlných soudců a státních zástupců. Zrušení vrchních státních zastupitelství s tím, že stávající státní zástupci vrchních státních zastupitelství se stanou státními zástupci Nejvyššího státního zastupitelství, odhaluje lživost tvrzení hnutí ANO, že chce dobře hospodařit se státními prostředky. Ve skutečnosti chce zvýšit plat lidem, kteří již dnes mají přes sto tisíc měsíčně.

Protikorupční prokuratura

Zákon zavádí protikorupční Speciální státní zastupitelství v Praze. Jde o projev centralistické namyšlenosti, že lidé v Praze, kteří obsadí nový úřad s vysokými platy, jsou lepší než státní zástupci na krajích a okresech. Opak je pravdou. Vážím si dobré práce lidí na krajských a okresních státních zastupitelstvích, kteří za menší plat dělají tutéž práci.

Výrazem hlouposti zákona je, že Speciální státní zastupitelství má řešit úplatek 200 Kč za to, že městský strážník ve Zlíně někomu nedá na auto botičku. Tož to bude pěkně drahé dozorování z Prahy lidmi se stotisíčovými platy. Holt někteří si myslí, že to by se ve Zlíně nebo v Brně nezvládlo. Sice tam úspěšně řešili metanolovou kauzu, ale je-li v Praze třeba zřídit nový úřad s vysokými platy, musí jít rozum stranou.

Kontrola a odpovědnost

Parlamentní demokracie je založena na odpovědnosti vládní složky výkonné moci parlamentu. Ústava do vládní složky výkonné moci řadí státní zastupitelství. Z ústavy plyne, že vláda je za činnost státního zastupitelství odpovědná Poslanecké sněmovně. Poslanecká sněmovna nemůže uložit závazně orgánu výkonné moci, jak má určitou věc řešit, ale může přijmout nezávazné usnesení, kterým něco doporučí či vyjádří

názor na věc. Všechny státní orgány musí v demokracii unést veřejnou kritiku jako součást demokratického státního režimu. K veřejné kontrole patří i projednávání věcí veřejného zájmu v parlamentu. To platí i vůči státnímu zastupitelství. Státní zastupitelství nemůže mít nadměrné pravomoci, které by jej stavělo na pozici čtvrté moci ve státě, bez odpovědnosti. Volání po zrušení kontroly policie a státního zastupitelství je volání po policejním státě.

V rozporu se zásadou odpovědné moci je, že státní zastupitelství nebude za své protiprávní jednání odpovídat poškozeným. Ti se budou domáhat odškodnění po Ministerstvu spravedlnosti, které však nezákonnost nezpůsobilo. Oddělení moci a odpovědnosti není správné. Je nutné respektovat ústavu a její zařazení státního zastupitelství do vládní části moci výkonné. Přičemž vládní část výkonné moci podléhá principu odpovědnosti Poslanecké sněmovny. Jinak jde o tunelování ústavy obyčejným zákonem. Nezmění-li se ústavní zařazení státního zastupitelství, je nutné umožnit mechanismy, které provedou odpovědnost vlády za činnost veřejné žaloby.

Jsmo v době, kdy je v zájmu mediálních kampaní snaha obětovat určité hodnoty. Bylo tomu tak ve Spojených státech amerických po 11. září 2001, kdy se za Bushovy vlády prosazoval názor, že boj proti terorismu musí být veden i za cenu nedodržování práv garantovaných ústavou, proto byla zřízena věznice na Guantanamo, což je kubánské území pronajaté USA mimo jurisdikci civilních amerických soudů. Ovšem je správné odmítnout snahy, že účel světlí prostředky, v rámci protikorupční kampaně u nás. Boj za svobodu a právo je trvalý a demokratická kontrola zákonnosti činnosti výkonné moci, včetně policie a státního zastupitelství, je nutná. Náš režim vznikl v listopadu 1989 v boji za vládu volených, svobodu a právní stát. Tyto hodnoty musí být nadřazeny. ■

NABÍZÍME

Institut Václava Klause nabízí sborník CEP č. 52/2006 „**Soudcokracie v ČR – fikce nebo realita?**“, který přináší nálezy Ústavního soudu ke kauze předsednictví Nejvyššího soudu s komentáři. Do sborníku přispěli **Václav Klaus, Pavel Rychetský, Jiří Weigl, Ladislav Ják, Jan Bárta, Dušan Tříška, Tomáš Jindra, Karel Brückler, Karel Muzikář, Václav Pavlíček, Stanislav Křeček, Bohumil Pečinka, Michal Petřík, Ludvík Matoušek, Marek Loužek, Renata Klečková, Zdeněk Jemelík, Jan Petrů, Jan Skopec** a **Marek Loužek** (editor sborníku). Předmluvu ke sborníku napsal prezident **Václav Klaus**.

184 stran, ebook 50 Kč.

objednávky na: www.institutvk.cz

OTÁZKA IVK

Britské parlamentní volby – krok k vystoupení Británie z EU?

Václav Klaus

Nevěřím, že budou britské parlamentní volby krokem k vystoupení této země z EU a to z celé řady důvodů.

Nejsem si jist, že konzervativci v čele s Cameronem porazí ve volbách labouristy, i když ti vypadají jako velmi slabí (zejména jejich šéf). Labouristé však svou kampaň staví na opozici proti vystoupení z EU a na to bude slyšet i řada Britů. Podivná víra v Evropu (i když o Evropu vůbec nejde, jde o její centralizaci a o eliminaci její svobody a demokracie prostřednictvím EU) převládá nejenom na kontinentě. Je i ve Velké Británii, a to i v konzervativní straně. Cameron má navíc zúžený prostor kvůli UKIPu a Nigelu Faragovi.

Vůbec nevěřím tomu, že David Cameron skutečně chce vystoupit z EU. On z vnitropolitických (ale i vnitrostranických) důvodů „hru na vystoupení z EU“ hrát musí, ale mám pocit, že by za plentou hlasoval proti vystoupení. Pro mne je to člověk bez hlubokých a pevných názorů. Nejsilnější z jeho postojů je jeho nenávisť vůči Nigelu Faragovi, nikoli vůči EU (v tom je velmi podobný našemu Janu Zahradilovi).

Zajímavý bude výsledek UKIPu. Přál bych jim úspěch, ale mám obavu, že monotematicnost jejich politických postojů a jejich volební kampaň se ukáže být slabinou. Mám strach, aby nedopadli tak jako paní Le Penová v nedávných francouzských regionálních volbách.

Nedovedu odhadnout, jak moc jsou britští voliči rozzlobeni na své politiky za to, že neřeší problémy, které je skutečně pálí – imigraci, hrozbu islamizace Evropy, kolaps tradiční rodiny, ztrátu národní identity.

V jednom londýnském – velmi pravicovém – komentáři z dubna 2015 jsem objevil – při kritice britské politické scény – výrok „House of Cowards“. Je odpor britské veřejnosti k politikům až tak hluboký?

Rychlost, s jakou Velká Británie opouští tradiční evropské (a západní) hodnoty a instituce, mne deprimuje. To mne trápí daleko více než to, jestli bude chvíli koketovat s vystoupením z EU.

Hynek Kmoníček
ředitel zahraničního
odboru Kanceláře
prezidenta republiky

Výsledek letošních britských voleb a zejména následný vývoj jde skutečně obtížně predikovat. Chápu, že naši přátelé z Institutu Václava Klause by si přáli, aby volby do Dolní sněmovny byly předstupněm pro takzvaný „Brexit“, když už se nezdařil předchozí lehce neúmyslný britský pokus o rozložení Evropské unie pomocí baronky Ashtonové. Obávám se ale, že realita může být výrazně složitější.

Je v první řadě třeba si uvědomit, že i samotné vedení Konzervativní strany, odkud návrh na referendum o setrvání v Evropské unii vzešel, si nepřeje odchod Velké Británie z EU. David Cameron přistoupil k politickému slibu vyhlášení referenda, aby upokojil euroskeptické křídlo toryů, nikoliv aby skutečně dosáhl odchodu z EU.

Není ostatně bez zajímavosti, že to byli právě konzervativci, kdo na začátku 70. let podporoval vstup Velké Británie do EHS. Labouristé byli tehdy ke členství ve sjednocené Evropě výrazně skeptičtější a tak jejich premiér Harold Wilson v roce 1975 vyhlásil referendum. Jeho výsledek podporující setrvání v Evropě platí dodnes.

Dále je dobré si připomenout, že otázka odchodu z EU není rozhodně hlavním tématem kampaně. Tím je málo překvapivě ekonomika, zejména hledání receptů na její růst, na boj s rozpočtovým deficitem a na vytváření pracovních míst. Dokonce ani radikálně euroskeptická strana UKIP nezvolila „Brexit“ jako hlavní heslo kampaně a zaměřila se primárně na problém migrace. V tomto ohledu si zaslouží respekt, protože téma přistěhovalců vnutila i třem hlavním britským stranám. Ty se tak nyní shodují minimálně ve dvou věcech – v nutnosti řešit problém levné pracovní síly přistěhovalců a ve vhodnosti setrvání v Evropské unii.

Nemáme samozřejmě jistotu, že Cameronův trik s referendem vyjde stejně úspěšně, jako vyšel Haroldovi Wilsonovi v roce 1975. Ostatně nemůžeme vyloučit ani to, že Ed Milliband se svým šarmem postaršího profesora klasické filologie nakonec zvítězí a David Cameron tak nebude moci svůj slib splnit. Máme ale celkem velkou jistotu, že labouristé, liberálové i konzervativci setrvávají v EU podpoří.

Miloslav Bednář
Filosofický ústav
Akademie věd

V Albionu, a na štěstí právě tam, se v parlamentních volbách brzy předběžně rozhodne o Evropě. Jde o to, zda britská konzervativní strana, zvítězí-li, uspořádá v roce 2017, jak její předseda Cameron slíbil, skutečně nemanipulované referendum o setrvání Velké Británie v Evropské unii. Do té doby se mají konzervativci pokusit o návrat podstatných kompetencí z Bruselu na britskou státní úroveň.

Po úspěchu takového úsilí by Cameron zřejmě agitoval pro setrvání Británie v EU. V opačném případě, což je pravděpodobnější, by se v souladu s převažujícím názorem Britů musel zasadit o vystoupení Spojeného království ze svazku EU. Tak by ale jen přistoupil na neměnné prosazované stanovisko Strany nezávislosti Spojeného království (UKIP). Proto je to UKIP, kdo v těchto volbách a po nich na rozdíl od konzervativců drží ty nejsilnější trumfy. Jako nejzřetelnější mluvčí většiny občanů ve vztahu k EU je UKIP mluvčím skutečně svobodného britského občanství ve smyslu svobodné, nezávislé britské státnosti.

Pokud ve volbách zvítězí zastánci neměnného setrvání Británie v EU, tedy labouristé a liberálové, anebo na nich závislá vládní koalice s konzervativci, bude to v zásadě

Předplatné na rok 2015

institut
VÁCLAVA
KLAUSE

Předplatné IVK zahrnuje pravidelný newsletter, sborníky a ostatní publikace, pozvánky na semináře.

Základní cena předplatného je 660 Kč.

Studentské předplatné 330 Kč.

predplatne@institutvk.cz

znamenat porážku svobody nejen pro Brity, ale právě tak pro Evropskou unii stále těsněji svíranou Evropou.

Bitva o Británii se tak opět, jen v jiných kulisách a za jiných podmínek, stává bitvou o svobodu a demokracii Evropy. Ve světle nynější bitvy o Británii a stavu EU se nedávná dohoda českého premiéra Sobotky a prezidenta Zemana o přistoupení České republiky k euru do roku 2020 ukazuje jako tragikomické veřejné představení hanby těch, kdo na rozdíl od většiny našich a britských občanů nemají nejmenší tušení, oč v první řadě vždy šlo, jde a půjde nejen v evropských dějinách.

Ivo Strejček

člen správní rady
Institutu Václava Klause

Nemyslím si, že by výsledky britských parlamentních voleb, které se budou konat na začátku letošního května, mohly vyústit v proces vedoucí k vystoupení Velké Británie z EU. Jednak proto, že tomu zřejmě nenahraje parlamentní aritmetika, jednak proto, že na britské politické scéně není nikdo, kdo by si takový vývoj skutečně přál.

Předák britských labouristů Ed Miliband považuje případné referendum o vystoupení Británie z EU za „krok k létům chaosu“. Předseda liberálních demokratů (a současného koaličního partnera britských konzervativců ve vládě) Nick Clegg už prohlásil, že „kdo si v Británii přeje referendum o vystoupení země z EU, ten ať jeho stranu nevolí“. Nigel Farage sice takové referendum chce, ale trvá na termínu jeho konání již na konci letošního roku (což je v Británii legislativně obtížně proveditelné).

Očekávají se vyrovnané výsledky a případná vláda s účastí konzervativců se bude muset opírat o taková uskupení, která si vystoupení z EU v žádném případě nepřejí. I proto si může předseda konzervativců David Cameron před euroskeptickou částí své strany a euroskepticky naladěnou částí britských voličů s referendem o vystoupení z EU pohrávat.

Žádný politický posun ovšem neočekávám ani v případě takového volebního výsledku, který by konzervativcům umožnil vládnout bez jakékoliv koaliční podpory. Názory a postoje samotného Davida Camerona nasvědčují, že by si pro Velkou Británii přál alternativu „mimo EU“. Vždyť pouze opakovaně a mlhavě mluví o roli Británie v jakési „zásadně reformované EU“.

Ani osobnostně nepokládám předsedu britských konzervativců za státníka schopného připravit a zvládnout odchod Británie z EU. Spíše než státník s vizí je Cameron zručný matador ve zvládání manévřů na evropských summitech.

Ať už dopadnou britské parlamentní volby jakkoliv, očekávat spuštění nějakého pro-

cesu vedoucího k vystoupení Velké Británie z EU považuji za nerealistické.

Tomáš Břicháček

právník a publicista

Přes mohutný vliv EU na každodenní život, přístup k evropské integraci u nás zatím není klíčovým společenským tématem, které by se dokázalo promítnout do vnitrostátní politické soutěže a významně ovlivnit výsledky voleb. Spojené království, jak se to znovu potvrzuje i v kampani před nadcházejícími volbami do Dolní sněmovny, je v tomto ohledu daleko před námi.

Pohled na Unii, resp. postavení Británie v ní, představuje jednu z hlavních otázek těchto voleb. Konzervativní strana přichází s příslibem vyjednat pro Británii změnu podmínek členství včetně návratu některých pravomocí a následně uspořádat do konce roku 2017 referendum o setrvání v EU či vystoupení. Referendum podporuje i UKIP, některé menší strany a jednotliví činitelé napříč politickým spektrem. Labouristé jsou naopak ostře proti a straší údajnými závažnými důsledky pro britskou ekonomiku, které by mělo už samotné uspořádání hlasování, natož pak vystoupení.

Na upřímnost snah současného vedení Konzervativní strany nevěřím. David Cameron podle všeho přichází s těmito sliby nikoli z vlastního přesvědčení, ale jen v zájmu zlepšení vyhlídek na setrvání ve funkci po jedno další volební období. Jde o taktický tah s cílem uspokojit poptávku řadových straníků a voličů kritických vůči Unii a zabránit odlivu příznivců směrem k UKIPu.

Pokud by konzervativci sestavili vládu, což zatím není vůbec jisté, v EU sotva vyjednají cokoli podstatného (leđa nějaké další „irské záruky“), ale z uspořádání referenda se zřejmě nevykrotí. Zastánci „Brexitu“ by ovšem zdaleka neměli vyhráno. Celá státní mašinerie, kulturní a mediální mainstream a část velkého byznysu by se jistě zmobilizovaly k tomu, aby občanům vysvětlily, která odpověď je ta správná. A kdyby na to nepřišli napoprvé, možná by si museli udělat reparát. Ale uvidíme...

Ladislav Jaki

Institut Václava Klause

Britský premiér David Cameron již před několika lety avizoval, že se v případě vítězství v příštích volbách zasadí za konání referenda o členství Spojeného království v Evropské unii. Na první pohled ta zpráva vypadá jako záblesk rozumu v tupé bruselské šedi. Ale nedejme se splést. Cameron rozhodně neplánuje vystoupit z EU. Je příliš zadob-

ře s euroestablishmentem. Sleduje přesný opak. Jednak chce potlačit vnitrostraničné konkurenty z řad eurokritiků a vzít jim téma. Slibuje celé ty roky referendum až po volbách, pokud je ovšem vyhraje. Tím si své kritiky zavazuje a oni tak musejí překousnout žízalu, tvářit se loyálně a přát Cameronovi vítězství.

Kdyby to myslel vážně, vyhlásil by referendum už dávno. A především, Cameron po takových volbách udělá otevřeně či skrytě vše, aby případné referendum dopadlo probruselsky a on tím svou vnitrostraničnou opozici definitivně zničil. Jeho kritici by v referendu neměli platformu, odkud by svůj boj vedli, protože referendum samo by bylo tlačeno oficiálním vedením konzervativců. Cameron chce také svými sliby vzít téma i svým hlavním volebním konkurentům, Farageově straně UKIP. Po volbách jim ho zas vrátí, ale to už mu bude jedno, bude mít jistotu premiérského křesla na další roky.

Petr Kaniok

Fakulta sociálních
studií MU

Výsledek voleb a volby samotné považuji z hlediska vztahu Velká Británie – EU za přečeňovaný fenomén. V britské politice se o vztahu k evropské integraci intenzivně diskutuje od počátků integračního procesu, nejedná se o žádnou novinku či událost poslední doby. Výhodou této trvalosti je, že pokud odmyslíme populistický a vulgární diskurz britského bulváru, britská debata o evropské integraci představuje nesmírně pestrý, bohatý a inspirativní fenomén, kde zaznívají podnětné argumenty – za všechny bych uvedl třeba nedávnou studii think tanku Open Europe „What if...? The consequences, challenges and opportunities facing Britain outside the EU“. Od takto koncipovaných analýz by se naše prostředí mohlo učit.

Všechny aktuální průzkumy podpory důležitých britských stran naznačují, že výsledky voleb budou velmi těsné a s velkou pravděpodobností po nich bude pokračovat nějaká forma koaliční vlády. V ní jen stěží získají převahu či zastoupení strany, které by se otevřeně hlásily k britskému odchodu z EU. Například UKIP, jako jediná strana požadující odchod, jakkoliv může být ve volbách úspěšný, součástí vlády určitě nebude.

Čili bezprostřední důsledek výsledku voleb na členství Velké Británie bude nulový – David Cameron slíbil vyhlášení referenda o členství na rok 2017 pouze tehdy, získá-li jasnou většinu. A tu podle všeho nezíská, naopak se bude muset, budou-li vůbec konzervativci ve vládě, domlouvat s mnohem v agendě tzv. Brexitu opatrnějšími labouristy či liberálními demokraty. Samotné téma Brexitu pak v souvislosti s volbami 2015 považuji za důležité hlavně ve voličské soutěži mezi konzervativci a UKIP. ■

ZPRÁVA ZE SEMINÁŘE

Je masová imigrace podmínkou prosperity Evropy?

Ve čtvrtek 19. března 2015 uspořádal Institut Václava Klause seminář „Je masová imigrace podmínkou prosperity Evropy?“. Na panelu, který moderoval **Jiří Weigl**, vystoupili emeritní profesor Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy Zdeněk Pavlík, politolog a nakladatel Alexandr Tomský, poslanec Evropského parlamentu Jan Keller a zakladatel Akce D.O.S.T. Michal Semín.

Zdeněk Pavlík označil migraci za přirozený projev, který existuje od počátku lidstva. Každé stěhování má dva důvody: jednak v určitém místě nebo státě nemají lidé dostatek prostředků obživy (nebo jsou ohroženi na životě), jednak je určitá oblast přitahuje např. vyšší životní úrovní, možnostmi uplatnění nebo bezpečností. Zatímco demografie se zabývá především přirozenou reprodukcí, sociální geografie studuje migrace v rámci rozmístění obyvatelstva. Migrace je komplexní jev, na nějž působí mnoho faktorů: ekonomické, politické, bezpečnostní a klimatické. Intenzita migrace se s rozvojem společnosti zvyšuje. S postupující globalizací se zahraniční migrace stále více diverzifikuje a zapojuje se do ní stále více zemí, ale počet imigračních zemí se stále více omezuje. Zhruba 3 % obyvatel na světě migruje. Přes zvyšující se počet imigrantů do Evropy tito nemohou plně nahradit snižující se počet obyvatelstva v důsledku nízké úrovně porodnosti, jsou však alespoň částečným zmírněním této situace.

Alexandr Tomský zkoumal kulturní a civilizační aspekty imigrace. Podle Gallupova výzkumu zhruba sedm set milionů lidí na světě uvažuje o emigraci. Na světě žijí nejméně dvě miliardy lidí ve velmi špat-

ných hospodářských a politických poměrech. Evropa nemůže všechny imigranty absorbovat, aniž by se nezhroutila. Žádná společnost nepřijme velký počet cizinců snadno a bez potíží. Existuje neviditelná, nicméně reálná hranice většinové tolerance, za níž při nepřízní osudu vznikají pogromistické nálady. Člověk může milovat jen osobu, která je mu blízká, a to v míře, v jaké je s námi identická. První generace přistěhovalců přijímá svůj úděl pokorně (považuje je za zlepšení), druhá neovládá dobře ani jazyk rodičů ani jazyk hostitelské země a po pomyslném společenském žebříčku nestoupá. Třetí generace je na tom někdy ještě hůře, protože z patogenního sociálního prostředí není úniku. Kulturní a rasová odlišnost vytváří napětí a nejistotu.

Jan Keller ukázal, že multikulturalismus není projevem naší velkorysosti či nějakým vznešeným výplodem pravdy a lásky. Multikulturalismus je to, co zbývá, když se ukázalo, že vlny migrantů nejsou ve svém důsledku přínosem, nýbrž ohrožením ekonomik evropských zemí. Multikulturalismus je ukázkovým příkladem toho, jak udělat z nouze jiných svoji vlastní ctnost. Rozsáhlé nepokoje na předměstí měst dokazují, že někteří imigranti přes hezké řeči o multikulturalitě cítí, že nemají žádnou budoucnost. Multikulturalismus je prostředkem tvrdého psychického nátlaku na střední a nižší příjmové vrstvy evropských zemí, po nichž se chce, aby se dělily o služby sociálního státu s masou uprchlíků, kteří se na jeho financování bohužel nemohli, nemohou a ještě dlouho nebudou moci podílet. Výsledkem mohou být jen radikální vlny nespokojenosti,

kteří se obrátí proti standardním politickým stranám, ať už se řadí na pravici, na levici, anebo do středu politického spektra.

Michal Semín upozornil, že počet politických azylantů v Evropě je maximálně několik desítek tisíc ročně, zatímco hospodářských migrantů jsou statisíce a výhledově miliony ročně. Masová imigrace ze zemí, které jsou nám kulturně, civilizačně a hodnotově vzdálené (především ze zemí Blízkého a Středního východu a zemí afrických) je vážným problémem. Od starých přistěhovaleckých vln, počínaje stěhování národů na prahu evropského středověku a konče osidlováním Ameriky či Austrálie, se dnešní imigrační vlna (nebo spíše tsunami) liší v jednom důležitém aspektu a tím je touha po vyšší životní úrovni. Multikulturalismus není výrazem zájmu či úcty k odlišným kulturám, ale výrazem odporu a nenávisť ke kultuře vlastní. Nebýt podílu Západu na vyvolávání revolucí v arabském světě, nečelili bychom dnes ani masové imigraci z tohoto regionu. Dokud se politické elity Západu a spolu s nimi i většina společnosti nevrátí ke svým duchovním kořenům, ke svému civilizačnímu sebevědomí, hrozí, že se cizím kulturám nebudeme umět ubránit.

Jiří Weigl v diskusi upozornil na paradox, kdy západní země na jedné straně díky ideologii multikulturalismu likvidují civilizaci vlastní, na straně druhé v mezinárodní politice netolerantně prosazují západní univerzalizmus. Podle Davida Černohorského z Fakulty mezinárodních vztahů VŠE si Západ masivní vlnu imigrace do značné míry způsobil sám, když opakovaně intervenoval v arabském světě (např. válku v Iráku či Afghánistánu). Podle Milana Rokytky je evropský sociální stát rozvinutý natolik, že láká migranty do Evropy.

Zdeněk Pavlík v závěru prohlásil, že imigrace je ekonomicky bezprostředně výhodná, problémem však je, pokud se přistěhovalci neintegrují. Podle Alexandra Tomského je problémem imigrace muslimů oslabení západní kultury. Janu Kellerovi leží sociální stát na srdci, proto chce imigraci brzdit, protože jinak by byl ohrožen sociální smír v Evropě. Náš sociální systém nemůže takovou masivní vlnu imigrace ustát. Michal Semín varoval, že multikulturalismus není mrtvý, stále se vrací pod jinými názvy. Na řešení problému masové imigrace v Evropě bohužel žádný jednoduchý recept neexistuje. Má-li dojít alespoň k pokusu o nějaké perspektivní řešení, musíme se poučit z minulých chyb a přehodnotit dosavadní postoj nejen k imigraci a multikulturalismu, ale i k evropské integraci či podpoře výbojných zahraniční politiky Západu v zemích, odkud nám hrozí nejen vlna imigrace, ale i přistěhovalecká invaze.

Marek Loužek

NABÍZÍME

Institut Václava Klause nabízí knihu **Tomáše Břicháčka „Unie blízká i vzdálená“** (2014). Evropská unie je blízká a všudypřítomná, pokud jde o působení na naše životy, ale zároveň je i vzdálená, pokud jde o možnost občanů podílet se v ní na politickém rozhodování. Na této dichotomii staví Tomáš Břicháček svou knihu nejen názvem, ale celkovou stavbou a argumentací. První část knihy vysvětluje, co chápe autor „unií blízkou“. Druhá část načrtává „unii vzdálenou“. Třetí část diskutuje aktuální otázky. Vynikající příspěvek k výročí deseti letům členství ČR v EU.

198 stran, 100 Kč.

objednávky na:
www.institutvk.cz

ZÁPIS Z OSMÝCH ROZMLUV NA HANSPAULCE

Má být státní zastupitelství čtvrtou mocí ve státě?

Václav Klaus

Ve středu 1. dubna 2015 (a nebyl to apríl!) se v odpoledních hodinách konaly v zámečku na Hanspaulce naše již osmé Rozmluvy, kterých se kromě nás domácích zúčastnila řada špičkových představitelů české justice, advokacie i akademického světa. Jako téma k diskusi jsme zadali následující otázku: Má být státní zastupitelství čtvrtou mocí ve státě? Zastupuje státní zastupitelství ještě vůbec stát? Máme mít státní, nebo veřejné žalobce? Může fungovat demokracie bez politické kontroly represivních složek? Je připravovaný zákon o státním zastupitelství dalším útokem na standardní politiku? V téměř tříhodinové diskusi jsme se pokoušeli na tyto otázky odpovídat nebo aspoň k nim vyjadřovat své názory, ale ani zdaleka jsme všechna témata nevyčerpali.

Předesílám, že nám v Institutu Václava Klause jako obecnému think-tanku nejde o žádné politické aktuality, a proto jsme také nijak podrobně nepitvali dnes připravovaný zákon o státním zastupitelství. Bohužel musím přiznat, že se nám tento zákon – poněkud nechťně – v jednotlivých diskusních příspěvcích stále vracel.

Nemohli jsme nezačít tématem, zda vůbec existuje nějaký důvod měnit stávající zákon z roku 1993 (byť mnohokrát opakovaně novelizovaný). Dominantním názorem bylo, že nový zákon nevzniká z důvodu nedobrých zkušeností s tímto zákonem, že nevzniká na základě analýzy vad stávajícího zákona, že není jasné, co autoři vlastně chtějí a že jde o přípravu zákona bez přímého a explicitního ideového zadání.

Účastníkům diskuse nebylo jasné, zda je důvodem změny konkrétní účel, tedy řešení nějakého konkrétního problému, nebo zda je důvodem řešit systémový defekt původního zákona jako celku, který evidentně znamenal napojení státního zastupitelství na vládu a ministerstvo spravedlnosti, tedy byl přijetím spíše rakousko-německého než francouzského modelu. Bylo zdůrazňováno, že skutečným iniciátorem návrhu zákona nebylo ministerstvo spravedlnosti, ale sami státní zástupci. To je více než varovné. To je nárok k samosprávnému modelu a bylo zdůrazňováno, že se primárně jedná o ambici mladých státních zástupců – dozrává nová generace, která se chce ve státním zastupitelství prosadit, a dosavadní model, včetně zapouzdřování jeho dnešních představitelů, jim v tom brání.

Je evidentní, že základní tezí, skrytou za novým zákonem, je volání po údajné nezávislosti státních zástupců, resp. o posilování této nezávislosti. Řada účastníků Rozmluv však zdůrazňovala, že žádat zvýšení nezávislosti státních zástupců je zbytečné a že vůbec nehrozí jakékoli politické ovlivňování státních zástupců (aktuální je spíše mediální nebo od nejrůznějších NGO). Modlu nezávislosti považovala většina účastníků za falešné heslo, a jak jeden z nich přesně řekl, „mělo by být povinné při každém použití slova nezávislost dodat nekontrolovatelnost“. Vidíme v tom součást odklonu od demokracie směrem k „expertokrácii“, součást nahrazování institucí s demokratickou legitimitou institucemi tzv. nezávislými či odbornými. Je to samozřejmě součástí mezinárodních trendů a v tomto ohledu není Česká republika naprostou výjimkou. Ale jak už to často bývá, většinou jsme papežšestější než papež.

Souvisí to i se slabostí a neodvahou našich koaličních vlád, které si většinou sáhnou do institucí, jako je státní zastupitelství,

netroufají. Stát má vlastně jen jedinou pravomoc a tou je odvolatelnost nejvyššího státního zástupce vládou (když to jednou zkusila, víme, jaké to mělo důsledky). Zmíněno bylo také chabé odborné zázemí politických stran a jejich neschopnost vidět politický význam změn dosavadního systému.

Významným prvkem navrhovaného zákona je vytvoření specializovaného útvaru v rámci státního zastupitelství zaměřeného na boj s korupcí, který by více méně stál mimo existující soustavu státního zastupitelství. To bylo vesměs považováno za naprostou chybu, která nevyplývá z nějakých autentických potřeb systému, ale která je pouze reakcí na mýtus boje proti korupci, který se tak prosadil v naší společnosti. Říkám-li naší, pak bych měl říci, že nám bylo připomenuto, že dokonce existuje „Mezinárodní asociace protikorupčních orgánů“. Právníci přítomní na našem jednání zdůrazňovali omyl politicky a mediálně šířené fikce, že se v minulosti u nás korupce nestihala a že je to proto, že chyběla vhodná právní úprava a vhodné instituce.

Byla diskutována i celá řada detailních tezí, ale ty zde není třeba podrobněji rozebírat. V každém případě zcela dominoval názor, že by struktura státního zastupitelství měla odpovídat struktuře soudů, že by nemělo docházet k zásadní změně uvnitř struktury státního zastupitelství (ač ambice jeho jednotlivých složek usilují o pravý opak) a že by nemělo docházet k posilování role nejvyššího státního zastupitelství.

Musím si povzdechnout, že jsem žádné náznaky zvýšení kontroly veřejnosti vůči systému státního zastupitelství neslyšel. A že tedy připravovaný zákon o státním zastupitelství může znamenat jistou formu souborje se standardní politikou.

Václav Klaus, 2. dubna 2015.

NABÍZÍME

Nakladatelství **Fragment** nabízí knížku **Václava Klause** „Chtěli jsme víc než supermarkety“ (2014), která vychází u příležitosti 25. výročí pádu komunismu. První část vysvětluje podstatu polistopadové systémové transformace. Druhá část líčí proměňující se charakter našeho politického a ekonomického systému. Třetí část analyzuje příčiny postupné degenerace našeho politického systému. Čtvrtá část diskutuje nepříznivé tendence našeho ekonomického systému. Pátá část rozebírá nečekané zauzlení současnosti – konflikt Západu s Ruskem. Předmluvu napsal **Jiří Weigl**.

96 stran, 229 Kč

objednávky na: www.fragment.cz